ANTROPONIME ROMANICE RECENTE ÎN MARAMUREŞ

OLIVIU FELECAN

Fenomenele petrecute în istoria limbii române se oglindesc cu o precizie foarte mare şi în domeniul antroponimiei. Astfel, în perioada de constituire a limbii române, începând cu secolul al V-lea şi extinzându-se până în cel de-al IX-lea[1], se conturează crearea sistemului antroponimic, bazat în cea mai mare măsură pe nume de botez, datorate creştinării populaţiei din spaţiul carpato-danubiano-pontic, şi pe forme greco-latine moştenite, rezultate în urma evoluţiei fonetice normale. Domnița Tomescu aminteşte exemple ca *Îndre, Îndrea, Undrea* < *Andreas*; *Îndon, Înton* < *Antonius*; *Barbura, Barboră, Barbu(r)* < *Barbara*; *Medrea, Medru* < *Demetrius*; *Georz, Giorzu, Zorj* < *Georgius*; *Nicoară, Necora* < *Nicolaus* (Sala 2001: 49). În veacurile al VI-lea şi al VII-lea apar primele contacte cu slavii, dar consecinţele lingvistice întârzie, astfel încât individualitatea românei se conturează înaintea acestora, conform părerilor exprimate de Sextil Puşcariu, Gheorghe Ivănescu sau Marius Sala. Numele slave de persoane, atestate în cele mai vechi documente slavo-române, sunt compuse bitematice de tipul *Branislav, Dobrovoie, Dragomir / Dragoslav, Miroslav, Negomir / Neagoslav, Radomir / Radoslav, Vladislav, Voislav.* Adesea, ele se simplifică, devenind monotematice: *Bran, Dobru, Drag(u), Miru, Neag(u), Radu*. Influenţei slave din română îi corespunde superstratul germanic din Romania Occidentală care, la rândul său, a îmbogăţit masiv inventarul de prenume. Acestea fie au fost adaptate la morfologia latină, fie au fost influenţate de aceasta devenind formaţii hibride latino-romanice, după cum observă Christian Ionescu în *Enciclopedia limbilor romanice* (Sala 2001: 29). În aceeaşi lucrare se constată că aportul slav în onomastica românească „are 3 aspecte: preluarea formelor slave vechi, transmiterea numelor religioase greceşti, importul de forme neoslave din limbile învecinate” (Sala, *op. cit*. 50).

Celelalte împrumuturi antroponimice de-a lungul Evului Mediu nu au cunoscut aceeaşi consistenţă. Dintre ele se pot aminti câteva nume cumane (*Basarab*, *Coman*), turceşti (*Caraiman*, *Hamza*, *Mischie*), maghiare (*Farcaş*, *Moga*, *Suciu*), greceşti (*Ene*, *Iorga, Pantazi*). Majoritatea lor s-a transformat, în

[1] Vezi *Enciclopedia limbilor romanice* coordonată de Marius Sala (1989: 274), Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică şi *Enciclopedia limbii române* coordonată tot de Marius Sala (2001: 220), Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic.

FD, XXIX, Bucureşti, 2010, p. 5–19

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

timp, în nume de familie, fenomen, de asemenea, cu echivalențe în limbile romanice apusene[2]. Însă procesul de înnoire a fondului de nume a cunoscut o înflorire fără precedent odată cu relatinizarea limbilor romanice, fenomen care s-a exercitat în toate compartimentele limbii. Aşa cum remarcă Sanda Reinheimer Rîpeanu în *Lingvistica romanică. Lexic – Fonetică – Morfologie*, „din a doua jumătate a sec. al XVII-lea, mai întâi în Transilvania şi extinzându-se apoi în celelalte provincii româneşti, începe să se exercite asupra limbii noastre influența latină; domeniile în care apar împrumuturi latineşti se află însă simultan şi sub influența altor limbi de cultură (mai ales romanice: franceza, în primul rând, apoi italiana), care fac ca pătrunderea împrumuturilor latineşti să se facă în română mai puțin pe cale directă – aşa cum s-au petrecut lucrurile în partea de apus a Romaniei –, ci să fie aproape totdeauna concurată de presiunea termenilor romanici, împrumutați, la rândul lor, din aceeaşi sursă" (2001: 44). Aportul corifeilor Şcolii Ardelene şi al Bisericii Greco-Catolice a fost hotărâtor pentru înnoirea nu doar a vocabularului românesc, ci şi a fondului de nume de botez. Din concurența sinonimică dintre termenii preluați de română din slavonă şi greacă, pe de o parte, şi cei latino-romanici, pe de altă parte, câştig de cauză au avut ultimii, deoarece corespundeau mai bine structurii limbii noastre şi, totodată, unei mentalități de înnoire a vieții româneşti pe toate planurile. De exemplu, *ostrov* este înlocuit de *insulă*, *hasna* de *cisternă*, *blagorod* de *nobil*.

În domeniul antroponimiei, secolul al XIX-lea introduce în uz nume de origine cărturărească din istoria romană: *August*, *Aurelian*, *Octavian*, *Sever*, *Silvia*, *Tiberiu*, *Traian*. În alte situații, apare fonetizarea latină a unor nume precum *Cezar* (< *Chesarie*) ori *George* (< *Gheorghe*). Modernizarea inventarului de prenume nu a eliminat complet fondul tradițional, transmis din vechime, ci l-a reînnoit prin forme latiniste şi occidentale, care s-au continuat şi pe parcursul secolului XX. Ele fac parte din ceea ce în literatura de specialitate e cuprins în sintagma *împrumuturi interromanice*. „Limba română, care a intrat mai târziu în circuitul relațiilor cu țările din Romania Occidentală, primeşte aceste influențe mai târziu şi şi le însuşeşte mai ales prin intermediul limbilor franceză şi italiană" (Reinheimer Rîpeanu 2001: 56). În plus, se adaugă influența germană şi cea engleză, care se manifestă până în zilele noastre.

În cele ce urmează vom lua în discuție aportul limbilor romanice în domeniul antroponimic actual. Pentru aceasta, am ales ca reper spațiul maramureşean, zonă multietnică (conviețuiesc români, maghiari, ucraineni, țigani, germani) şi pluriconfesională (ortodocşi, romano-catolici, greco-catolici, reformați, neoprotestanți etc.), adecvată pentru o imagine reală asupra fenomenului din ce în ce mai evident în zilele noastre. Cercetarea numelor de botez vizează o perioadă de 20 de ani (1987–2007) şi cuprinde localități-pilot atât din mediul urban (Baia Mare, Baia Sprie,

[2] Vezi N. A. Constantinescu 1963, *Dicționar onomastic românesc*, [Bucureşti], Editura Academiei, p. XLVI.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Sighetu Marmaţiei, Ulmeni), cât şi din cel rural, de pe întreg cuprinsul judeţului. Faţă de *Atlasul lingvistic pe regiuni. Maramureş*, elaborat de Petru Neiescu, Grigore Rusu şi Ionel Stan[3], pentru Maramureşul istoric, în plus, am selectat localităţi din mai multe zone tradiţionale, cuprinse în actualul judeţ Maramureş. Astfel, din Ţara Chioarului am ales comunele Coltău (cu satul Cătălina), Şomcuta Mare (incluzând satele Buteasa, Buteni, Finteuşu Mare), Remetea Chioarului (cu Berchez, Berchezoaia, Posta, Remecioara, Remetea), din Ţara Codrului, Băiţa de sub Codru (cu satele Odeşti şi Urmeniş), iar din Ţara Maramureşului, mai multe localităţi, având teritoriul cel mai extins: Bistra (cu satele Crasna Vişeului, Valea Vişeului), Bocicoiu Mare (intrând în componenţă Crăciuneşti, Lunca la Tisa şi Tisa), Bogdan Vodă, comuna Câmpulung la Tisa, Deseşti (cu Mara, Hărniceşti), Ocna Şugatag (cu Breb, Hoteni şi Sat Şugatag), Poienile de sub Munte, Remeţi (inclusiv Piatra şi Teceu Mic), comunele Repedea şi Ruscova.

Studiul de faţă a luat în considerare toţi născuţii din perioada 1987–2007, din centre cu majoritate românească (Baia Mare, Baia Sprie, Băiţa de sub Codru, Bogdan Vodă, Deseşti, Remetea Chioarului, Sighetu Marmaţiei, Şomcuta Mare, Ulmeni), maghiară (Câmpulung la Tisa, Coltău) sau ucraineană (Bistra, Bocicoiu Mare, Poienile de sub Munte, Remeţi, Repedea şi Ruscova), astfel încât să se poată observa posibilele diferenţe existente între diversele etnii. Totuşi, ele sunt nesemnificative, singura deosebire evidentă înregistrându-se între mediul rural – mai conservator în alegerea prenumelor – şi cel urban – mult mai deschis către noutăţile antroponimice. Din perspectivă lexicologică, acestea pot fi echivalate cu neologismele, care, după evenimentele din decembrie ’89, au fost primite „cu braţele deschise” de unii vorbitori de română. Dacă anglicismele au găsit terenul cel mai propice şi sunt susţinute de realităţile politice, socioeconomice, informatice, sportive de astăzi, în virtutea globalizării, în privinţa antroponimelor preferinţa conaţionalilor noştri s-a îndreptat îndeosebi spre limbile romanice[4].

În cele ce urmează vom analiza influenţa romanică asupra numelor de botez din Maramureş, ca tendinţă lingvistică din ce în ce mai pregnantă în statisticile contemporane. La prima vedere, iese în evidenţă preferinţa pentru prenume duble[5], specific apusene, în detrimentul formelor simple, tradiţionale româneşti. Ea se manifestă de o jumătate de secol, la nivelul ţării, iar partea de nord-vest nu face excepţie: *Antonia Patricia*, *Bogdan Domiţian*, *Casian Florin*, *Denis Iulian*, *Felicia Patricia*, *Flavia Romana*, *Flaviu Adrian*, *Flaviu Iulian*, *George Marius*, *Horaţiu Cristian*, *Iulia Antonia*, *Laurenţiu Sergiu*, *Liviu Marius*, *Lucian Sergiu*, *Maria Lavinia*, *Mario Flavian*, Marius *Tiberiu*, *Melisa Adriana*, *Patricia Carmen*,

[3] Vol. I–III, Bucureşti, Editura Academiei, 1969–1973.

[4] Vezi Oliviu Felecan 2007, *Influenţa limbilor romanice în onomastica românească după* 1989, în *Actes du XXIVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes, (Aberystwyth, 1er–6 août 2004)*, *Volume 4, Section 11: Lexicologie / lexicographie / sémantique. Diachronie et synchronie*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen, p. 47–59.

[5] Vezi Al. Graur 1965, *Nume de persoane*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, p. 55.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Romana Iulia, *Sabin Ovidiu*, *Sergiu Remus*, *Victor Adrian*. Ele deţin o pondere de peste 75%, în detrimentul prenumelor simple (*Antoniu*, *Cezar*, *Cezara*, *Lavinia*, *Lucia*, *Marius*, *Maximilian*, *Ovidiu*, *Remus*, *Septimiu*, *Sergiu*, *Silviu*, *Valentina*, *Victor* etc.), aflate pe locul al doilea, şi al celor triple, care nu sunt în exces: ***Augusta*** *Ştefana Maria*, *Eduard Alexandru* ***Darius***, ***Iulia*** *Maria* ***Octavia***, *Mariana* ***Claudia*** *Alexandra*, *Petronela* ***Cipriana Iuliana***, ***Remus*** *Dan Andrei* ş.a. Aceste exemple pun în lumină mai ales forme latinizante, adaptate fonetic şi morfologic sistemului românesc încă din perioada reromanizării limbii noastre. Paralel însă, se înregistrează şi forme latineşti neadaptate, fie din dorinţa de a „păstra" parfumul antic, fie din admiraţie pentru un personaj istoric celebru: *Andrei* ***Flavius***, *Dan* ***Iulius***, ***Flavius*** *Călin*, ***Flavius*** *Ilieş*, ***Flavius*** *Ştefan*, *George* ***Cornelius***, *Luca* ***Marcus***, ***Marcus*** *Natanael Alexandru*, *Rareş* ***Marcus***, *Raul* ***Marcus***, ***Vinicius***. Alături de asemenea latinisme, nespecifice limbii noastre, apar şi câteva nume latineşti masculine în varianta originală, fără înlăturarea desinenţei *-(u)s*, fenomen specific Romaniei Orientale. Dintre ele se pot aminti *Adrian* ***Remus***, *Alexandru* ***Marius***, *Antonio* ***Remus***, *Cezar* ***Darius***, *Ciprian* ***Marius***, *Cristian* ***Marius***, *Dacian* ***Titus***, ***Darius Remus***, ***Felix*** *Paul*, *George* ***Marius***, *Gheorghe* ***Remus***, *Liviu* ***Marius***, *Marc* ***Darius***, *Marian* ***Remus*** *Dan*, ***Marius*** *Constantin*, *Mihai* ***Marius***, *Mircea* ***Remus***, *Norin* ***Remus***, *Paul* ***Darius***, ***Remus*** *Nicolae*, ***Romulus*** *Liviu*, *Sebastian* ***Remus***, *Sebastian* ***Romulus***, ***Titus*** *Ionatan*, ***Titus*** *Tiberiu*, *Traian* ***Darius***. Absenţa căderii consoanei finale *-s* are o justificare la numele scurte, bisilabice (*Marius*, *Remus*, *Titus*), deşi în perioada veche se înregistrează forme monosilabice ca *Tit*. Însă în cazul lui *Romulus*, forma rezultată în urma căderii terminaţiei *-us* ar fi bisilabică, la fel ca la *Flaviu*, *Liviu*, *Sergiu*. Explicaţia prezenţei intacte a numelor latineşti – inclusiv în cazul lui *Darius*, care, deşi de origine persană şi trecând prin intermediarul grecesc *Dare(i)os*, *Darios*[6], a fost împrumutat de latină – trebuie căutată în veacul al XIX-lea, când, din dorinţa de înnoire a onomasticonului românesc, s-au preluat antroponime romane, istorice în special, chiar din limba lui *Romulus* şi *Remus*. Fenomenul are corespondenţă şi în Romania Occidentală, însă acolo influenţa latină s-a exercitat mai devreme cu câteva secole decât în Răsărit.

Spre deosebire de prenumele vechi utilizate astăzi şi amintite în cele precedente, mult mai numeroase sunt împrumuturile latino-romanice, preluate din limbile vestice surori, ca italiana, franceza, spaniola şi portugheza, pentru a aminti doar de cele a căror influenţă poate fi decriptată cu certitudine. Prezente firav în antroponimia maramureşeană şi înainte de 1989, numărul lor cunoaşte o creştere continuă în ultimii ani, când se înregistrează 3 momente de cotitură. Anul 1990 aduce câştigarea libertăţii în România, inclusiv a celei de exprimare şi de a călători peste hotare. Al doilea, 1996, coincide cu diversificarea pieţei audio-vizuale, mai

[6] (*Δαρεῖος*), cf. Cristian Ionescu 2001, *Dicţionar de onomastică*, [Bucureşti], Editura Elion, p. 124–125.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

exact cu apariţia marilor televiziuni private cu impact naţional, a căror grilă de programe include destul de multe producţii în limbi romanice, telenovele în speţă, dar cu impact major asupra oamenilor simpli şi a felului în care aceştia îşi vor boteza copiii. Al treilea moment crucial în diversificarea prenumelor maramureşene îl reprezintă aderarea la Uniunea Europeană, mai exact libertatea oamenilor de a se stabili şi de a munci în statele occidentale. Dintre acestea, cele mai primitoare s-au dovedit a fi Italia, Spania, Franţa şi Portugalia, probabil şi datorită originii şi mentalităţilor comune. Plecarea în masă a multor români în statele amintite – de exemplu cei din zona Borşa, Vişeu, în Italia sau cei din Oaş în Franţa – a dus la o adevărată explozie a numelor de botez de factură romanică, după 2006. Ele se întâlnesc deopotrivă în mediul urban şi în cel rural.

Pe primul loc în topul prenumelor moderne, împrumutate din Occidentul romanic, stau cele italiene, simple, duble (majoritatea) sau triple: *Aida* ***Giulia***, ***Alessandro Mario***, ***Allegra*** *Maria*, *Alessia*, ***Alessia Daria***, *Alessia Luca* (fem.!), ***Alessia Sara***, ***Alessio***, *Alessio Edoardo* (ortografiat cu *o*!), ***Antonia Giulia***, ***Antonia Nicola***, ***Antonio Giorgio***, *Ariana* ***Francesca***, ***Arianna Denisa***, ***Armando Leonardo***, *Beatrice*, ***Beatrice Nicola***, *Beatrice Romina Lola*, ***Bianca Francesca***, *Carla*, ***Carla Beatrice***, *Carla Renata*, ***Carla Roberta***, *Carlo*, ***Carlo Matteo***, ***Carmelo Angelo***, ***Carmen Aida***, ***Carmina Viviana Maria***, ***Claudia Roberta***, ***Claudio***, ***Cristiano Daniele***, ***Danina Carmina***, *Daria Beatrice*, ***Daria Francesca***, *Daria Sara*, ***Dario Antonio***, ***Davide***, ***Elisa Giuliana***, *Felix* ***Leonardo***, ***Fernando***, *Francesca*, ***Genoveva Lucia***, ***Gianina Carina***, *Gianina Francesca*, ***Gianluca***, ***Giorgia Alessia***, *Giorgia Camelia*, *Giovanni*, ***Giovanni Vittorio***, *Giulia*, *Giulia Alexia* (ortografiat cu *x*, nu cu *ss*), *Giulia Carina*, *Giulia Carla*, ***Giulia Luisa***, *Giulia Nicola*, ***Giulia Romina***, *Giulia Sara*, ***Isabella Antonella***, ***Laura Nicola***, *Leonardo*, *Loredana Beatrice*, *Lorena Francesca*, ***Lorenza Maria***, *Lorenzo*, ***Lorenzo Alessandro***, ***Luisa Maria***, *Marco*, ***Marco Antonio***, *Marco Roberto*, *Mariana* ***Romina***, *Mario*, ***Mario Alberto***, *Mario Roberto*, ***Matteo***, ***Melissa Raffaela***, ***Milan***, ***Mirabela Cristina***, ***Monalisa Daniela***, ***Narcisa Geanina***, *Narcisa Iasmina*, *Natalia Luisa*, ***Renata Carmela***, *Ricardo / Riccardo* (ortografiat cu unul sau cu doi -*c*), ***Ricardo Giulian***, *Roberta Clara*, ***Roberta Minola***, *Roberto Antonio*, ***Romina Cerasela***, ***Rosa Francesca***, ***Sabrina Maria***, *Sara*, *Sara Giulia*, *Selena*, ***Selena Alessia***, ***Sergio***, *Simina Antonia*, ***Simina Carina***, *Sonia*, ***Sonia Angela***, ***Sonia Olivia***, *Virginia Cerasela*, ***Vittorio Riccardo***.

Etimologic, ele pot fi exclusiv de origine italiană, ca în exemplele anterioare, sau pot fi combinaţii între prenume italiene şi româneşti. Fie că ocupă prima poziţie în cadrul prenumelor duble, fie a doua, ele formează cupluri între nume autohtone, majoritatea creaţii româneşti, şi nume străine, intrate în onomasticonul nostru de o bună perioadă de timp: ***Angelo*** *Florian*, ***Gianina*** *Mădălina*, ***Giulia*** *Ioana Crinuţa*, *Liliana* ***Romina***, *Sergiu* ***Gianini*** *Florin,* ***Valentino*** *Alin*. După semnificaţia formei, antroponimele nemotivate predomină, de vreme ce aspectul lor, deşi cu sens în limba originară, nu mai are înţeles pentru vorbitorii contemporani: *Bogdan*

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Antonio, *Bogdan* ***Romeo***, *Cătălin* ***Roberto***, *Claudiu* ***Romeo***, *Cornel* ***Antonio***, *Cosmin* ***Mauro***, *Cosmina* ***Romelia***, *Dragoş* ***Antonio***, ***Dario*** *Sorin*, *Emilia* ***Ariana***, *Emilia* ***Romina***, ***Gianina*** *Simona*, ***Giovana*** (ortografiat cu un singur *n*!) *Ileana*, ***Isabella*** *Roxana*, *Laura* ***Geanina*** *Ioana*, *Lorin* ***Maximo***[7], ***Marco*** *Radu*, ***Mauro*** *Dorin*, *Rareş* ***Mario***, *Răzvan* ***Antonio***, *Şerban* ***Mario***, *Vlad* ***Antonio***.

Din perspectivă socioculturală, cele mai multe nume de botez sunt religioase, fiind puse în relaţie directă cu sărbătorile calendarului creştin, ceea ce explică denumirea de nume calendaristice. Prenumele care se compun cu cele italiene sunt fie biblice, de origine ebraică vetero- şi nou-testamentară (***Alessandra*** *Maria*, ***Amado*** *Daniel*, ***Angelo*** *Ioan*, ***Antonia Alessia*** *Gabriela*, *Daniel* ***Antonio***, *Daniel* ***Fernando***, *Daniel* ***Stefano***, *David* ***Antonio***, *David* ***Roberto***, *David* ***Romeo***, *Emanuel* ***Antonio***, ***Emanuela*** *Debora*, *Estera* ***Gianina***, ***Francisca*** *Tabita*, *Gabriela* ***Timea***, ***Genoveva*** *Rebeca*, ***Giorgiana*** *Sara*, *Iosif* ***Flavio***, ***Mario*** *Paul*, ***Mauro*** *Emanuel*, *Rebeca* ***Sarra***, ***Renata*** *Estera*, *Ruth* ***Emanuela***, *Sahra* ***Antonia***, ***Viviana*** *Rebeca*), fie de origine greacă (***Alesio***[8] *Alexandru*, ***Alessia*** *Teodora*, *Alexandra* ***Daria***, *Alexandra* ***Francesca***, *Alexandra* ***Giorgia***, *Alexandra* ***Giulia***, *Alexandru* ***Eduardo****, Alexandru* ***Mario****, Alex* ***Roberto****, Andreea* ***Nicola****, Andrei* ***Antonio****, Andrei* ***Dionisio***, *Andrei* ***Mario***, *George* ***Angelo***, *Georgiana* ***Romina***, *Gheorghe* ***Milan***, *Giorgiana* ***Fiona***, ***Giulia*** *Ştefania*, ***Leonardo*** *Vlăduţ Gheorghe*, ***Marco*** *Andrei*, ***Mario*** *George*, *Nicolae* ***Lorenzo***, ***Renata*** *Ştefania*), fie de origine latină: ***Alessandro*** *Sabin*, ***Angelo*** *Cristian*, ***Antonio*** *Cezar*, ***Antonio*** *Lucian*, *Cristina* ***Francesca***, *Dariu* ***Antonio***, ***Francesco*** *Adrian*, *Iulia Clara*, ***Leonardo*** *Aurelian*, *Lia* ***Caterina***, ***Mario*** *Valentin*, *Ovidiu* ***Ricardo*** *George*, *Ovidiu* ***Romeo***, *Paul Adrian* ***Antonio***, *Paul* ***Angelo***, *Paul* ***Antonio***, ***Roberto*** *Cristian*, ***Rosalinda*** *Paula*, ***Sergio*** *Marian*, *Sergiu* ***Orlando***. Specializate în denominaţia masculină şi feminină, numele de botez circulă în forme culte, impuse de biserică, în detrimentul formelor populare, transmise prin tradiţia latină, care aproape au dispărut cu totul. Perpetuate prin botez, numele religioase – provenite fie pe filieră ortodoxă bizantino-slavă, fie pe filieră catolică latinizantă – au o tradiţie onomastică durabilă, însă, în ultimii ani, intră în concurenţă cu împrumuturile occidentale corespondente, ortografiate ca în limbile romanice de origine. În comparaţie cu numele laice, distribuţia numelor de botez actuale indică avantajul net al formelor onomastice religioase, în defavoarea primelor. Elocvente sunt exemplele în care prenumele italiene se combină, în cadrul prenumelor duble sau triple, cu cele franceze (***Alessandro*** *Nicolas*, ***Alessia*** *Nicole*, ***Angelo*** *Denis*, ***Angelo*** *Fabrice*, ***Carla*** *Lorena*, ***Carla*** *Nicole*, *Charlotte* ***Allegra***, *Darius* ***Alberto***, *Denis* ***Angelo***, *Denisa* ***Sara***, *Denisa* ***Sonia***, *Eric* ***Leonardo***, ***Giulio*** *Loren*, ***Mario*** *Nicolas*, *Michelle* ***Nicola***, *Nicole* ***Roberta***, *Nicole* ***Sara***, *Robert* ***Bruno***, ***Romeo*** *Robert*) ori

[7] Ortografiat cu *-x*, nu cu *-ss*, cum ar fi normal în italiană.
[8] Ortografiat cu un singur *-s*.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

spaniole (*Esmeralda* ***Felicia***, ***Fabio*** *Rafael*, ***Maldini*** *Ronaldo*, ***Marco*** *Raul*, ***Mario*** *Manuel*, ***Roberta*** *Luisa Larisa*, *Sebastian* ***Enrico***).

În statisticile studiate din localităţile maramureşene am găsit şi combinaţii între prenume italiene şi altele neromanice, care lasă impresia unor xenisme antroponimice. Cele mai multe nu sunt adaptate grafic sau fonetic, iar alăturarea numelor italiene la cele englezeşti pare cel puţin neobişnuită pe tărâm românesc: ***Antonio*** *Noris*, ***Beata*** *Emily*, ***Carla*** *Rhianna*, *Daiana* ***Edera***, *Daiana* ***Gianina***, *Daiana* ***Roberta***, ***Daria*** *Naomi*, ***Francesca*** *Riana*, ***Mario*** *Edward*, *Patricia* ***Daria***, *Richard* ***Antonio***, ***Roberta*** *Naomi*, ***Romina*** *Daiana*, *Vivien* ***Renata***. Forma italiană poate ocupa atât prima, cât şi a doua poziţie în cadrul prenumelor duble, fapt observat anterior sau în exemplele următoare, când se ataşează unor nume slave, germanice, greceşti: ***Antonio*** *Andreas*, ***Antonio*** *Elias*, *Boris Robert* ***Antonio***, ***Carla*** *Julia*, *Eduard* ***Antonio***, *Eduard* ***Romeo***, *Fabian* ***Antonio***, *Ianis* ***Antonio***, ***Marco*** *Ghedeon*, ***Mario*** *Ianis*, ***Mario*** *Raimond*, *Mark* ***Antonio***, *Maya* ***Alessia***, ***Orlando*** *Cristopher Dalin*, *Patrick* ***Alessandro***, *Patrik* ***Mario***, *Raimond* ***Antonio***, *Raymond* ***Leonardo***, ***Renata*** *Patricia*, ***Rita*** *Ingrid*, ***Roberta*** *Vanessa*, *Vanessa* ***Francesca***, *Xena* ***Francesca***.

Pe locul al doilea în preferinţa maramureşenilor pentru nume de botez străine se situează spaniola. Faptul acesta nu trebuie să surprindă, atâta vreme cât există un contact lingvistic activ între cele două limbi. Pe de o parte, Spania rămâne una dintre destinaţiile favorite ale celor ce-şi încearcă norocul peste hotare, în căutarea unui trai mai bun. După deschiderea graniţelor şi liberalizarea pieţei muncii, mulţi români au emigrat în Peninsula Iberică şi, locuind acolo o bună perioadă de timp, au preluat şi prenume hispanice pentru a-şi boteza nou-născuţii. Pe de altă parte, influenţa spaniolă în antroponimia maramureşeană este anterioară migrării în masă, iar dovada o constituie numeroasele prenume utilizate între anii 1997 şi 2007. Ele se explică prin influenţa mass-media[9], dacă se are în vedere faptul că majoritatea producţiilor de televiziune, în speţă telenovelele, sunt realizate în limba spaniolă. Mai ales pentru categoriile sociale fără pregătire culturală, personajele din serialele „romance" constituie modele demne de urmat, astfel încât copiii sunt botezaţi cu numele care le „colorează" viaţa zi de zi, deoarece au o sonoritate aparte: *Fernando*, *Marimar*, *Rosalinda* etc. La aceasta se adaugă şi numele unor sportivi celebri, în special fotbalişti, fiind binecunoscut impactul sportului-rege asupra bărbaţilor împătimiţi. Cum fotbalul latin, european ori sud-american, e foarte mediatizat pe canalele de televiziune româneşti, drept urmare se întâlnesc prenume ca *Diego Armando Maradona*, *Rivaldo*, *Roberto Carlos*, *Ronaldo*, (Sebastian) *Romario*. Totuşi, numărul lor rămâne infim în comparaţie cu prenumele obişnuite

[9] Vezi Oliviu Felecan 2007a, *L'influence des médias sur les noms propres roumains après 1989*, în *Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences, Uppsala, 19–24 August 2002, Volumen 3, Section 2. Names and society. 2b. The conditions for names*, Uppsala, Institutet för språk och folkminnen, p. 97–107.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

de origine spaniolă: ***Alberto Raul***, *Alejandro*, ***Alejandro Luis***, ***Alicia***, ***Antonia*** *Francesca*, *Antonia* ***Julia***, *Carla Julia*, ***Carlos*** *Alberto*, ***Carlos Manuel***, *Carlos* ***Miguel***, *Carlos* ***Rodrigo***, ***Carlos Sebastian***, *Cristina* ***Julia***, ***Elvira Maria***, *Emanuela* ***Genoveva***, ***Fernando*** *Gringo*, *Fernando* ***Joan***, ***Gloria***, ***Jose Manuel***, ***Julia Rita***, *Julia Roberta*, ***Luis Manuel***, *Natalia Roberta*, ***Olivera*** *Romana*, *Pedro*, ***Pedro Miguel,*** *Rafael****, Rafael Sebastian, Raul*** *Antonio****, Roberto Manuel, Rodrigo, Sergio***.

Aşa cum se poate observa, unele forme sunt identice cu cele antroponimice italice, fapt normal dacă se are în vedere originea latină comună şi apropierea lingvistică dintre cele două limbi. Acest lucru se evidenţiază inclusiv în cazul prenumelor duble sau triple, în care unul dintre referenţi este român: ***Alejandro*** *Cristian*, ***Alberto*** *Adrian*, *Bogdan* ***Alejandro***, *Bogdan* ***Rafael***, ***Consuelo*** *Cristina, David Daniel* ***Felipe***, *Delia Antonia* ***Rafaela***, ***Esmeralda*** *Elisabeta*, ***Fernanda*** *Andreea*, *Florin* ***Manuel***, *Gabriel* ***Fernando***, *Marian* ***Esteban***, ***Marcos*** *Alexandru*, *Mădălin* ***Fernando***, ***Miguel*** *Liviu*, *Mihai* ***Marcos***, *Octavian* ***Mateo***, *Ovidiu* ***Carlos***, ***Pablo*** *Daniel*, *Pavel* ***Alejandro***, ***Rafael*** *Constantin*, ***Rafael*** *Marin,* ***Rafael*** *Matei*, *Rareş* ***Rafael***, *Renata Florina* ***Julia***, ***Rivaldo*** *Alex Vasile Darius*, ***Roberto*** *Daniel*, *Smaranda* ***Mercedes***, ***Soledad*** *Georgiana*, *Tudor* ***Manuel***. La fel ca în cazul numelor italiene, şi cele spaniole intră în combinaţii cu antroponime franceze (***Eduardo Antonio*** *Nicholas*, *Eveline* ***Manuela***, *Jean* ***Raul***, *Nicolas* ***Raul Antonio***) ori străine, în care celălalt determinant poate fi ebraic, englez, german, irlandez sau de altă origine: ***Carlos*** *Nicholas*, *Daiana* ***Ximena***, *Karina* ***Alejandra***, *Kevin* ***Manuel***, *Lucas* ***Rafael***, ***Luis*** *Sergiu Natan*, ***Mateo*** *Walter*, *Nikolass* ***Rafael***, *Noris* ***Cruz***, *Patricia* ***Carla***, *Patrick* ***Carlos***, ***Rafael*** *Samuel*, *Rebeka* ***Rita***, *Rebeka* ***Rosalinda***, ***Ronaldo*** *Luca*, *Salomea* ***Carmen***, *Vanessa* ***Antonia***, ***Ximena*** *Patricia*. Înrudite cu prenumele spaniole sunt cele portugheze, chiar dacă se dovedesc a fi mai rare şi mai greu de reperat: ***Diogo Luis***, ***Isabela Joana***, *Isabela Nelda*, ***Isaura*** */* ***Izaura***, ***Joao Miguel***, ***Maria Isabela***. Făcând parte din fondul antroponimic iberic comun, foarte multe prenume portugheze sunt comune cu cele spaniole în ceea ce priveşte grafia, chiar dacă pronunţia diferă. Am găsit inclusiv câteva combinaţii între nume portugheze şi neolatine (***Luis*** *Felix, Soledan Eugenia* ***Isabela***, ***Vasco*** *Valdi*) sau portugheze şi neromanice (*Naomi* ***Isabela***), care nu fac altceva decât să dea o notă exotică antroponimiei actuale din Romania Răsăriteană.

Nu în ultimul rând se cuvine a fi tratată influenţa franceză asupra numelor din nord-vestul României, deoarece, chiar dacă nu e predilectă, se situează printre preferinţele maramureşenilor. Dacă în perioada de modernizare a vocabularului românesc din veacul al XIX-lea influenţa franceză a contribuit decisiv la primenirea lexicală şi la adaptarea vocabularului la realităţile lumii contemporane, datorită prestigiului său cultural, literar, ştiinţific şi diplomatic, în zilele noastre aportul limbii lui Voltaire a scăzut proporţional cu avântul luat de engleză pe întreg mapamondul. Cu toate că anglicismele au câştig de cauză în secolul al XX-lea şi la începutul celui de-al XXI-lea, în domeniul onomastic numele de origine franceză

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

nu se dau bătute şi continuă să se înregistreze în toți anii postrevoluționari: ***Annemarie***, *Anne-Marie*, ***Armand***, ***Celine Marie Madeleine***, *Darius* ***Nicolas***, *Denisa* ***Beatrice***, ***Denis Darius***, ***Denis Nicolas***, ***Felix Arian***, ***Madeleine Anne***, ***Marie Louise***, ***Marc Nicolas***, ***Matthias Pascal***, ***Maurice***, ***Michel***, ***Miselle***, *Nicolas*, ***Nicol Beatrice***, *Nicole*, ***Odette***, ***Pierre Armand***, *Roland* / ***Rolland***, ***Roland Marius Denis***. Nu este vorba de o influență masivă, exercitată în masă, ci de una individuală, temporară, culturală sau socio-economică, prezentă la cei ce au ales să călătorească ori să muncească în Franța. Fie că sunt pur francofone sau combinații cu prenume de altă origine (ebraică, engleză, germană, greacă etc.), ele contribuie la păstrarea influenței franceze în limba română, chiar şi la nivelul antroponimelor care demonstrează faptul că pot coexista forme neadaptate grafic şi morfologic alături de prenume româneşti clasice: *Andreas* ***René***, *Brighita* ***Eveline***, ***Celine*** *Rebeca*, ***Darius*** *Elias*, *David* ***Michel***, *David* ***Nicolas***, *Evelyn* ***Nicole***, *Ianis* ***Rodin***, *Iosif* ***Denis***, ***Isabelle*** *Katalina*, *Karla* ***Arianne***, ***Marie*** *Callista*, ***Michel*** *Patrik*, ***Nicolas*** *Patrik*, ***Nicole*** *Ingrid*, ***Olivier*** *Jeremy*, *Philip* ***Pascal***, *Raymond* ***Denis***, *Rebeca* ***Nicole***, *Ruth* ***Sefora***, *Vanessa* ***Nicole***. Nu trebuie omise prenumele duble sau triple româno-franceze (*Alexandra* ***Janette***, *Alexandra Maria* ***Nicole***, *Amalia* ***Nicole***, *Andreea* ***Nicole***, *Claudia* ***Beatrice***, *Lia* ***Charlotte***, *Rareş* ***Nicolas***, *Vasile* ***Jean***, *Victoria* ***Nicole***) ori franco-române (***Jean*** *Casian*, ***Jean*** *Mihai*, ***Louis*** *Alexandru*, ***Nicolas*** *Alexandru*, ***Nicolas*** *Florin*, ***Nicolas*** *Tudor*, ***Nicole*** *Emilia*, ***Tiphaine Bernadette*** *Ileana*).

În ceea ce priveşte adaptarea acestor antroponime în română, procesul s-a evidențiat din epoca reromanizării limbii noastre şi a continuat neîntrerupt până în ziua de azi, chiar dacă în faze diferite de intensitate. În tendința de lărgire a inventarului de prenume moderne cu forme occidentale, adaptarea grafică şi morfologică ocupă o poziție dominantă, indiferent de limba de origine. Aşa cum observă Domnița Tomescu în *Enciclopedia limbii române* (Sala 2001: 457), „cele mai multe prenume franceze sunt adaptate morfologic”, prin terminația de feminin: ***Alisa*** (< *Alice*) *Danusia*, *Claudia* ***Arletta*** (< *Arlette*), *Denisa* ***Iosefina*** (< *Joséphine*), ***Denisa*** (< *Denise*) *Mirabela*, ***Evelin*** (< *Eveline*) *Renata*, *Florina* ***Iozefina*** (<*Joséphine*), *Floris George*, ***Iasmina*** (< *Jasmine*) *Denisa*, ***Izabela*** (< *Isabelle*) *Sefora*, *Lorena* ***Eliana*** (< *Elianne*), *Marina* ***Jeanina*** (< *Jeanine*), *Marisa* ***Şarlena*** (< *Charlotte* + *Hélène*?), *Roxana* ***Sefora*** *Nicoleta*, ***Selina*** (< *Céline*) *Maria*, *Silvia* ***Selina***. Adaptarea grafică este prezentă şi ea: ***Alis*** (< *Alice*) *Roxana*, *Andreea* ***Nicol*** (< *Nicole*), *Bianca* ***Nicol***, ***Cristin*** (< *Christine*) *Ane Marie*, ***Etien*** (< *Étienne*), ***Eunis*** (< *Eunice*) *Manuela*, *Patric* ***Denis***. Nu doar prenumele franceze sunt marcate de adaptarea la sistemul antroponimic românesc, ci şi cele italice sau iberice. În situația lor, adaptarea atinge faze diferite, putând fi parțială sau totală, corectă sau … „ciudată”: ***Alessandru*** (< it. *Alessandro*) *Ramon*, ***Alexandro*** (< it. *Alessandro* sau sp. *Alejandro*) *Emanuele*, ***Alexandro*** *Loren*, ***Alissia*** (< fr. *Alice* + sp. *Alicia*?) *Gesica*, *Amalia* ***Julianna***, ***Anhel*** (< sp. *Angel*) *Cristian*, *Beatriz* ***Rossana*** (< it. *Rossane*), *Camila* ***Giovana*** (< it. *Giovanna*),

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Constantino (< cu terminație italiană?) *Luis Alessandro*, ***Cristia*** *Daniela*, *Daria* ***Patrisia*** (< pronunția sp.), *Denisa* ***Damaris*** *Monica*, *Denis* ***Reymund***, *Denis* ***Romariu*** (< pg. *Romario*), ***Denisia***, ***Dennis*** *Dario*, ***Eliza*** *Nicole*, ***Elya*** *Emanuelle*, *Emanuella Patrisia*, ***Evelyn*** *Malvina*, ***Evelyne***, ***Filiz*** *Ioana*, ***Geanina*** (< cu *-e*, în loc de *-i*) *Andrada Narcisa*, *Gianina* ***Francisca*** (< it., sp. *Francesca*), ***Giovana*** (< it. *Giovanna*) *Ileana*, ***Giovana*** *Maria*, ***Himena*** (< pronunția sp.) *Maria*, ***Issabele*** (< fr. *Isabelle*) *Andreea*, ***Izabela*** *Sefora*, ***Izabelle*** (< fr. *Isabelle*) *Renata*, *Iulia* ***Jasmina***, *Iulia* ***Rosalinda***, ***Jeani*** (< it. *Gianni* + fr. *Jean*?) *Darius*, ***Kiara*** (< it. *Chiara*) *Andrea*, ***Leona***, *Lorena* ***Daiana*** *Maria*, ***Lorena*** *Maia*, *Mario* ***Vasy***, *Louis* ***Edoard*** (< it. *Edoardo*) *Constantin*, *Melisa* ***Natasha***, *Melissa* ***Aryana***, ***Nataşa*** *Monalisa*, ***Nicolle*** (< fr. *Nicole*), *Patricia* ***Alesia*** (< it. *Alessia*), *Rafaela* ***Cristella***, ***Patrisia*** *Alexandra Nicola*, ***Paulo*** (< it. *Paolo*) *Claudio*, ***Rafel*** (< sp. *Rafael, Ravel*) *Ambroziu*, *Răzvan* ***Matias*** (< fr. *Mathias*), ***Richardo*** (< it. *Ric(c)ardo*), *Roberta* ***Aliz***, *Roland Dariu* ***Richardo***, *Sarah* ***Elisa*** *Mioara*, ***Sona*** *Roji Melisa,* ***Solenda*** *Denisa Emanuela,* ***Ştefano*** (< it. *Stefano*)*,* ***Thaisya*** *Giulia, Tiberiu* ***Thomaso*** (< it. *Tommaso*)*, Tomas* (< sp., pg.) ***Tristian*** (< contaminare a fr. *Tristan* cu românescul *Cristian*?).

Aşa cum se observă în exemplele anterioare, combinațiile între prenumele româneşti şi cele romanice, pe de o parte, sau doar romanice, adaptate ori nu sistemului antroponimic românesc, pe de altă parte, sunt foarte variate şi denotă deschiderea maramureşenilor față de inovațiile lingvistice, în speță față de prenumele străine. Acestea au atins nu doar familiile româneşti, ci şi cele maghiare ori ucrainene, dovada fiind prenumele mixte din localitățile cu populație compact minoritară. Astfel, în comunitățile ungureşti am găsit nume de botez cu o componentă:

* italiană: *Adrienn* ***Beatrice***, ***Antonio*** *Albert*, *Adalbert* ***Antonio***, *Attila* ***Bonaventura***, ***Beatrice*** *Ibolya Rodica*, ***Fernando Gringo***, ***Francesca Eduarda***, ***Francesco*** *Tamas*, ***Giulia*** *Ingrid*, *Istvan* ***Lorenzo***, *Ladislau* ***Leonardo***, *Lukas* ***Lorenzo***, ***Leonardo*** *Robert*, ***Marco*** *Ianoş*, *Mark* ***Antonio*** *Adrian*, ***Miradona*** *Erzsebet*, *Patrik* ***Mario***;

* spaniolă: ***Alehandro***[10] *Geza*, ***Carla***[11] *Aneta*, ***Carla*** *Erika*, ***Carla*** *Noemi*, ***Carlos*** *Albert*, *Erik* ***Rafael***, ***Marcos, Raffael***[12] *Eliasz*;

* portugheză: ***Isabela*** *Petronela*, ***Luis*** şi poate altele, mai dificil de depistat;

* franceză: *David* ***Michel***, ***Eveline*** *Kitti*, ***Isabelle*** *Katalina*, *Karla* ***Arianne***, ***Rolland*** *Gergely*, ***Thomas*** *Arpad*[13].

[10] Scrierea prenumelui după felul în care se pronunță e greşită, forma corectă fiind Alejandro.

[11] Ar putea fi şi italian sau portughez, în aceeaşi măsură.

[12] Geminarea consoanei *-f* se datorează, probabil, contaminării cu it. *Raffaele*, *Raffaelo*.

[13] Vezi studiul *Interferențe româno-maghiare în antroponimia din nord-vestul României*, prezentat la Universitatea din Innsbruck, Austria, cu ocazia celui de-al *XXVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes*, desfăşurat între 3–8 septembrie 2007 şi publicat în volumul Oliviu Felecan 2009, *Limba română în context european*, Cluj-Napoca, Editura Mega, p. 116–131.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Nici în satele ucrainene situate în apropierea Tisei prenumele romanice nu sunt străine, deşi, la fel ca în cazul maghiarei, familia de limbi – slavă, respectiv ugro-finică – nu ar „încuraja" adoptarea unor nume de botez de factură neolatină. Fie că sunt forme simple, duble sau triple, ele au în componenţă antroponime:

* italiene: ***Alessandra***, ***Alessandro Daniele***, ***Alessandro*** *Ionuţ*, ***Antonio***, ***Chiara***, ***Davide*** *Andrei*, ***Eduardo Mario***, ***Emilio*** *Marian*, *Florinel* ***Angello***[14], ***Francesca***, ***Francesca Bianca***, ***Francesca Giulia***, ***Francesco***, ***Gianluca***, ***Gianluca Antonio Carlo***, ***Genoveva***, ***Giorgio Cristiano***, ***Giulia***, ***Leonardo***, ***Marco***, ***Mario***, ***Matteo***, ***Paola***, ***Roberto Valentino Alessio***, ***Valentino***;

* spaniole: *Bogdan* ***Alejandro***, ***Carlos***, ***Carlos Miguel***, ***Fernanda*** *Andreea*, ***Fernando Joan***, *Marian* ***Esteban***, *Mihai* ***Marcos***, ***Pablo*** *Daniel*, ***Pedro***, ***Rodrigo***;

* portugheze: ***Joao Miguel***, ***Luis***, *Marius* ***Luis***, ***Miguel*** *Daniel*, ***Vasco*** *Valdi*;

* franceze: *Alex* ***Nicolas***, ***Annemarie***, ***Anne-Marie***, ***Celine*** *Rebeca*, *Crista* ***Alice***, ***Jean*** *Mihai*, ***Janette*** *Denada*, ***Louis*** *Alexandru*, ***Maurice***[15].

Adoptarea unor astfel de prenume în familiile etnicilor maghiari şi ucraineni demonstrează, odată în plus, amplasarea influenţei romanice în nord-vestul României, regăsibilă la toate etniile.

După formă, antroponimele se distribuie în forme bază – majoritatea exemplelor precedente – şi forme secundare sau hipocoristice, care dezvăluie afectivitatea specific romanică, pe de o parte, dar şi uzul lor familial, intim, mai ales în sistemul denominativ popular, pe de altă parte. Fie că sunt creaţii româneşti sau împrumuturi, unele au circulaţie internaţională: ***Alessia Maya***, *Denis* ***Toni***, *Dora* ***Lilla***, ***Doris*** *Andreea,* ***Edi*** *Adrian*, *Eduardo* ***Vali***, ***Ella*** *Andreea*, ***Ema*** *Melisa*, ***Emma*** *Alexia*, *Eveline* ***Kitti***, *Florina* ***Elzi***, ***Gabi*** *Junior*, *Gabriel* ***Kassi***, *Gavril* ***Tomi***, *George* ***Andi***, ***Giani***[16] *Constantin*, ***Gina*** *Hermina*, *Iulia* ***Emma***, ***Michi***, *Miriam* ***Elisa***, *Natalia* ***Elisa***, *Nicola* ***Alexia***, ***Nina*** *Camelia*, *Norie* ***Nely***, *Oana* ***Alessia***, *Orlando* ***Gino***, *Patricia* ***Teea***, *Priscilla* ***Elisa***, *Raisa* ***Emma***, *Raul* ***Bobi***, ***Ricky*** *Roberto*, *Romina* ***Gina***, ***Romi*** *Vasile*, ***Rony*** *Ionuţ*, ***Sebi*** *Darius*, *Sorina* ***Reea***, ***Teddy*** *Beniamin*, ***Theea*** *Alexandra Elena*, ***Tomi*** *Eduard*, ***Tomy***, ***Toni*** *Eugen*, ***Toni*** *Gheorghe*, *Viviana* ***Alexia, Zita***.

Modificarea formală a prenumelor are la bază câteva procedee fonetice, vizând scurtarea acestora, dintre care se pot aminti:

* afereza: *Andreea* ***Ela***, *Carla Maya* ***Dora***, *Carla* ***Tina***, *Gabriela* ***Tina***, *Lucas* ***Ghiţă***, ***Relu*** *Graţian*, ***Sandra*** *Bianca*, ***Xandra,*** *Zîna* ***Gina*** *Timea*;

* apocopa: ***Alex*** *Denis*, ***Alex*** *Giorgio*, ***Alex*** *Mathias*, *Ana* ***Eliza***, *Bruno* ***Alex***, *Carina* ***Elisa***, *Carina* ***Eliza***, *Eduard* ***Leo***, ***Elisa*** *Gabriela*, ***Eliza*** *Simina*, ***Gabi***

[14] În italiană este corect cu un singur *-l*.

[15] Vezi studiul *Romanian-Ukrainian Connections in the Anthroponymy of the Northwestern Part of Romania*, prezentat la al XXIII-lea Congres Internaţional de Ştiinţe Onomastice desfăşurat la York University din Toronto, Canada (The 23rd International Congress of Onomastic Sciences), în perioada 17–23 august 2008 şi publicat în volumul Oliviu Felecan 2009, *Limba română în context european*, Cluj-Napoca, Editura Mega, p.100–115.

[16] Hipocoristul italian de la *Giovanni* se scrie, de asemenea, cu *-n-* geminat.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Rosalinda, *Maria* ***Dia***, *Maria* ***Eliza*** *Elvira*, *Maria Sarah* ***Elisa***, ***Mari*** *Lorena*, *Natalia* ***Eliza***, *Paula* ***Alexa*** *Ioana*, *Paula* ***Eliza***, *Raluca* ***Eliza***, *Renato* ***Alex***, *Ryan* ***Cris***, ***Sandu*** *Totti*;

* sincopa: *Adelina* ***Parascha***, *Alessia* ***Lara***, *Carina* ***Crista***, ***Crista*** *Petra, Doris* ***Crista***, *Giulia* ***Nina*** *Crina,* ***Lara***, *Miriam* ***Nica*** *Julia, Miruna* ***Crista***, ***Nina***.

Unele hipocoristice pot reprezenta modificarea unor nume diferite, atât româneşti, cât şi străine. De pildă, ***Dora*** *Ernesta, Beatrice* ***Dora***, *Ligia* ***Dora*** se poate interpreta ca sincopă (< *Dorina*) sau ca afereză (< *Minodora, Teodora*), reprezentând modificarea unor nume diferite; în, pentru ***Ela*** *Daniela Florina* primul element s-a obţinut fie prin afereză, la majoritatea numelor terminate astfel (< *Daniela, Mihaela, Petronela…*), fie prin sincopă (< *Elena, Eleonora, Elisabeta*), fie este un împrumut occidental; la *Daiana* ***Lisa***, ***Lisa*** *Raisa,* hipocoristul feminin *Lisa* poate fi format prin afereză din *Monalisa* sau poate fi rezultatul unei sincope de la forma *Larisa*; în cazul prenumelui ***Mia*** *Magdalena* putem avea o combinare între sincopă şi afereză (< *Maria* sau *Emilia*); la ***Mona*** *Antonela* avem fie afereza (< *Anemona, Simona*), fie apocopa (< *Monalisa*), fie sincopa (< *Monica*); în exemplul *Selena* ***Mira***, al doilea element poate fi obţinut prin sincoparea prenumelor *Mirela*, *Miruna* sau prin căderea părţii finale din *Mirabela*, *Miradona*.

Dacă majoritatea hipocoristicelor anterioare derivă din tema primară, integrală, se înregistrează şi unele provenite din tema redusă, hipocoristică: *Lucas* ***Ghiţă*** (Gheorghiţă < Gheorghe), ***Niţu*** (< *Ioniţu* < Ion) *Emanuel*, *Rita* ***Betina*** (< *Beti* < *Elisabeta*, în mai multe limbi occidentale, inclusiv romanice), ***Tiţa*** (< *Catiţa* < *Ecaterina*) *Claudia*, *Vicenzo* ***Nelu*** (< *Ionel* < Ion).

Mult mai numeroase însă sunt hipocoristicele obţinute prin procedee lexicale, dintre care se disting formele cu sufixe diminutivale. Un număr mare de sufixe simple sau compuse, moştenite sau împrumutate se întâlnesc în denominaţia românească şi alcătuiesc serii diminutivale sistematice. Ele se ataşează în special numelor „clasice” autohtone, masculine şi feminine, iar compunerea cu prenume romanice pare firească:

* *-aş*: *Marian Victor****aş***;

* *-el, -ela*: *Dor****el*** *Rafael, Enya Ion****ela***, *Florentin Anton****el***, *Floric****el*** *Emanuel, Ion****ela*** *Beatrice, Ion****ela*** *Olivia, Ion****ela*** *Nicol, Ion****ela*** *Romina, Manuel Marin****el***, *Ruben Dor****el***, *Sintia Ion****ela***, *Tudor****el*** *Victor*;

* *-eta*: *Iuli****eta***[17];

* *-ica*, *-ică*: *Amelia Sever****ica***, *Anamaria Angel****ica***, *Carla Angel****ica***, *Carlo Petr****ică***, *Cristina Angel****ica***, *Flor****ica*** *Iudita, Francisca Luc****ica***, *Loredana Luc****ica***, *Mirabela Vasil****ica***, *Nel****ica*** *Daniela, Roberta Maric****ica***, *Vasil****ică*** *Rafael*;

* *-ina*: *Angel****ina***, *Angel****ina*** *Daiana, Bettina Adel****ina***, *Carm****ina*** *Denisa, Carol****ina***, *Lorena Ros****ina***, *Robert****ina***, *Tamara Nicul****ina***;

* *-işor*, *-işoara*: *Adelin Petr****işor***, *Alessandro Petr****işor***, *An****işoara*** *Marcela, Darius Petr****işor***, *On****işor*** *Vasiel, Ştefan Petr****işor***;

[17] Probabil o contaminare între *Iulia* şi *Julieta*.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

* *-ita*: *An**ita**, An**ita** Alexa, An**ita** Maria Casandra, Ariana An**ita**, Rita An**ita***;

* *-iţa*, *-iţă*: *An**iţa** Alina, Danina An**iţa**, Dumitr**iţa** Antonia Doch**iţa**, Garof**iţa** Cassandra, Isaura Mar**iţa**, Lumin**iţa** Pamela, Marius Mihă**iţă**, Rosalinda Voich**iţa**, Vivien Victor**iţa***;

* *-oara*, *-ioara*: *Dochiţa Mări**oara**, Lăcrăm**ioara** Muruţa*;

* *-şor*: *Claudiu Nic**uşor***;

* *-uc*, *-uca*: *Adriana Mări**uca***, *Mări**uca** Liza*, *Răd**uca** Vasilica*;

* *-uşca*: *Blând**uşca** Alexandra*;

* *-uţ*, *-uţa*: *An**uţa** Rebeca*, *Atanasie Dăn**uţ***, *Aurelia Fir**uţa***, *Carmel**uţa** Florica*, *David Mario Ion**uţ***, *Dăn**uţ** Denis*, *Denis Ion**uţ***, *Dor**uţa** Larisa*, *Georgian Ion**uţ***, *Iolanda Creng**uţa***, *Len**uţa** Denisa*, *Len**uţa** Oresia*, *Livi**uţ** Raul*, *Livi**uţa** Rahela Miriam*, *Narcis Ion**uţ***, *Nicoleta Dăn**uţa***, *Petr**uţa** Vladiana*, *Rafaela Anc**uţa***, *Vlăd**uţ** Antonio*, *Vlăd**uţ** Orlando*.

La aceste sufixe antroponimice tradiţional româneşti se adaugă maghiarul *-ke*, *-ko*, întâlnit la prenume duble ale etnicilor unguri: *Iani**ko** Nicolas*, *Neli**ke** Andrea*. Abundenţa sufixelor diminutivale este mai mare în mediul rural, în comparaţie cu cel urban, şi dezvăluie, pe de o parte, o sensibilitate sporită a oamenilor de la ţară în momentul alegerii unor prenume pentru copiii lor, iar pe de altă parte, faptul că sistemul antroponimic românesc este de tip derivativ. Adjoncţiunea sufixelor simple sau compuse, moştenite sau împrumutate, se face atât la tema primară, iniţială, cât şi la cea redusă, hipocoristică a numelor clasice româneşti, a celor împrumutate ori a celor nou create din nume comune, la modă pe la mijlocul secolului XX. Căci, după semnificaţia formei, pe lângă antroponimele nemotivate, unde forma nu are înţeles pentru vorbitor, apar şi antroponime motivate, atunci când la bază stă un cuvânt comun.

Din punct de vedere structural, până acum am luat în discuţie doar prenume simple şi derivate, al căror număr este copleşitor în comparaţie cu al celor compuse. Deşi relativ bine reprezentate la numele de familie şi la supranume, în inventarul prenumelor, antroponimele compuse apar extrem de rar, lucru verificat şi în spaţiul maramureşean: *Anelisa, Coziana, Eliana, Daliana, Doriana, Isadora, Loriana, Marielena, Marilena, Marilia, Remalia, Rosalinda, Rozalina, Rozmalin, Sabriana, Şarlena, Vasileana, Vladiana*. Majoritatea sunt împrumuturi recente din limbile occidentale, la unele se poate interpreta şi un posibil sufix, iar altele s-au format pe teren românesc, prin compunerea a două prenume simple. Oricum, ele dau o notă aparte sistemului denominativ românesc, supus modei şi imitaţiei, diversificându-l şi demonstrându-i caracterul dinamic.

Probabil că faptele de limbă, în general, şi cele onomastice, în special, consemnate în Maramureş se pot generaliza şi se pot transpune la nivelul întregii ţări. Influenţa străină în antroponimia românească face parte din procesul mai larg al îmbogăţirii vocabularului românesc prin împrumuturi. Dar, faţă de lexicul comun, unde influenţa engleză predomină, sistemul prenumelor preferă împrumuturile din limbile romanice, care, în realitate, l-au mai modernizat odată, în perioada relatinizării limbii române. Unele prenume italiene, spaniole, franceze

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

s-au adaptat fără probleme, altele rămân xenisme antroponimice. În contextul globalizării tot mai pregnante şi în compartimentele lingvisticii, acest fenomen pare firesc, iar o intervenţie a autorităţilor pentru a păstra fondul tradiţional al numelor de botez nu ar avea sorţi de izbândă. Întotdeauna a existat o luptă între vechi şi nou[18], chiar în antroponimie, iar în zilele noastre se reflectă prin concurenţa dintre prenumele occidentale, romanice îndeosebi, şi cele autohtone, cu o vechime multiseculară[19]. Ceea ce ieri a fost o modă sau un capriciu, astăzi poate deveni tendinţă, iar viitorul este cel care va decide ce anume se va împământeni şi ce va fi dat uitării. Aşa cum limba se găseşte într-un proces evolutiv perpetuu, la fel sistemul antroponimic românesc este într-o continuă transformare, iar influenţa romanică pare cea mai potrivită din punct de vedere genealogic.

BIBLIOGRAFIE

Bidu-Vrînceanu, Angela / Călăraşu, Cristina / Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana / Mancaş, Mihaela / Pană Dindelegan, Gabriela 2005, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii*, Bucureşti, Editura Nemira.

Constantinescu, N. A. 1963, *Dicţionar onomastic românesc*, [Bucureşti], Editura Academiei.

Felecan, Oliviu 2004, *L'antroponimia rumena tra Est ed Ovest*, în *La cultura rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino*, *latino e slavo*, [Treviso], Fondazione Cassamarca, p. 255–266.

Felecan, Oliviu 2006, *Vechi şi nou în antroponimia maramureşeană*, în *Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Naţional de Dialectologie*, *Baia Mare*, *5–7 mai 2006*, Cluj-Napoca, Editura Mega, p. 333–342.

Felecan, Oliviu 2007a, *L'influence des médias sur les noms propres roumains après 1989*, în *Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences*, *Uppsala 19–24 August 2002*, *Volumen 3*, *Section 2. Names and society. 2b. The conditions for names*, Uppsala, Institutet för språk och folkminnen, p. 97–107.

Felecan, Oliviu 2007b, *Influenţa limbilor romanice în onomastica românească după 1989*, în *Actes du XXIVe Congrès International de Linguistique et de Philologie Romanes*, *(Aberystwyth*, *1er–6 août 2004)*, *Volume 4*, *Section 11: Lexicologie / lexicographie / sémantique. Diachronie et synchronie*, Tübingen, Max Niemeyer Verlag, p. 47–59.

Felecan, Oliviu 2009, *Limba română în context european*, Cluj-Napoca, Editura Mega.

Graur, Al. 1965, *Nume de persoane*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Ionescu, Cristian 2001, *Dicţionar de onomastică*, [Bucureşti], Editura Elion.

Neiescu, Petru, Rusu, Grigore, Stan, Ionel 1969–1973, *Atlasul lingvistic pe regiuni. Maramureş*, vol. I–III, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Reinheimer Rîpeanu, Sanda 2001, *Lingvistica romanică. Lexic – Fonetică – Morfologie*, [Bucureşti], Editura All.

[18] Vezi Oliviu Felecan 2006, *Vechi şi nou în antroponimia maramureşeană*, în *Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Naţional de Dialectologie*, *Baia Mare*, *5–7 mai 2006*, Cluj-Napoca: Mega, p. 333–342.

[19] Vezi Oliviu Felecan 2004, *L'antroponimia rumena tra Est ed Ovest*, în volumul *La cultura rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino*, *latino e slavo*, [Treviso]: Fondazione Cassamarca, p. 255–266.

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)

Sala, Marius (ed.) 1989, *Enciclopedia limbilor romanice*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.
Sala, Marius (ed.) 2001, *Enciclopedia limbii române*, Bucureşti, Univers Enciclopedic.

ANTHROPONYMES ROMANS RÉCENTS DANS MARAMUREŞ

RÉSUMÉ

On connait que le roumain a enregistré dans la période moderne une forte influence culte latine et romane ayant pour effet aussi bien l'enrichissement du vocabulaire et sa revitalisation que le renforcement de certains traits grammaticaux romans. Un phénomène semblable est décelable de nos jours par la présence des emprunts lexicaux surtout au niveau des anthroponymes. Ce domaine permet plus que d'autres compartiments du vocabulaire l'influence des langues étrangères. Notre étude vise 20 ans (1987–2007) et prend en considération l'espace du Maramures, un espace traditionnel, multiethnique et pluriconfessionnel par excellence, espace situé dans le centre géographique de l'Europe. La présente recherche considère le milieu urbain et rural, en égale mesure, ayant comme repère des localités à population majoritairement roumaine, ukrainienne et hongroise si bien que l'on puisse offrir une image objective de l'univers anthroponymique du Nord-Ouest de la Roumanie.

Si dans le lexique actuel les anglicismes occupent une place privilégiée, dans le domaine des emprunts, dans le cas des prénoms la suprématie appartient aux prénoms romans: italiens, espagnols, français et, plus rarement, portugais. Les causes de leur nombre grandissant sont diverses. Tout d'abord il faut rappeler le fond commun latin, chose qui rend plus attrayants les prénoms de la Romanie Occidentale. Il y a ensuite question de l'adaptation phonétique qui se réalise plus facilement dans le cas des prénoms italiens, espagnols ou français que dans le cas de ceux germaniques, slaves ou grecs. Les médias contribuent aussi à l'apparition de nouveaux prénoms à cause des émissions de télévision très médiatisées sur certaines chaines ou sous l'influence des noms de certains sportifs, surtout footballeurs. Mais le plus important apport concernant l'implémentation des anthroponymes romans dans la Romanie Orientale est marqué par la liberté de voyager et de travailler dans l'Occident. Les pays les plus accueillants pour les Roumains se sont montrés l'Italie, l'Espagne, la France et le Portugal et les roumains qui y séjournaient, des gens simples pour la plupart, ont repris une partie des habitudes des confrères latins, habitudes qui concernaient aussi la manière de baptiser leurs enfants. Par conséquent, la concurrence entre les prénoms roumains et ceux latins fait son apparition : Alessandra / Alexandra, Giulia / Iulia / Julia, Giorgio / George, Mihai / Michel, Marcu / Marco / Marcos, Petru / Pierre / Pedro etc.

Universitatea de Nord,
Facultatea de Litere
Baia Mare

BDD-A15295 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:44:54 UTC)